

*Hoe lang nog
de dagen en nachten
de last van het wachten
bezorgd en bang*

*Hoe lang nog
de nachten en dagen
de last van het vragen
onwetend, bang*

*Hoe lang nog
de dovende lichten
vertrokken gezichten,
gevlucht en bang*

*Hoe lang nog
laat hoop niet verdwijnen
de zon niet verdwijnen
wees licht in mij*

*Hoe lang nog
Laat niet op je wachten
verlichtende krachten
volhard in mij
Hoe lang nog, hoe lang nog, hoe lang nog*

Hoe lang nog is de verzuchting van een zieke, bij wie herstel onvoorspelbaar is.

Het is de verzuchting van een rouwende die merkt dat de tijd voor anderen doorgaat, maar zelf steeds dieper ervaart wat gemis betekent.

Het is de verzuchting van alle eeuwen. Als je kijkt naar wat er in de wereld gebeurt. Als je ziet wat de gevolgen kunnen zijn van honger, oorlog, van natuurgeweld.

Hoe lang nog is de roep van bewogenheid en de schreeuw naar de hemel: hoe lang moet het lijden van vluchtelingen nog duren. Wanneer is dat een keer afgelopen.

Hoe lang nog vragen we ons af nu we midden in de tweede Coronagolf zitten.

Het moeilijke is: het antwoord op de vraag weten we niet. We kunnen de toekomst niet overzien. Wij mensen zijn roeiers, zei iemand me deze week. We zitten met de rug naar de toekomst toe en zien achter onze boot het verleden verglijden.

En zo gaan we vooruit, niet wetend wat komt, niet wetend *hoe lang nog*.

Omdat we de toekomst niet kunnen overzien kan de vraag van alle eeuwen voor ons een bange onzekerheid worden. Hoe lang zal het nog duren wat ik meemaak.

Hoe zal het met mij gaan. En met ons. Houden we ons staande?

Hoe lang nog hoort Johannes roepen.

Hij hoort die woorden nadat hij in zijn droomgezicht indringende beelden heeft gezien.

Hij ziet een troon en een verzegeld boek.

Als die zegels één voor één verbroken komen vier paarden tevoorschijn.

Elk met een eigen kleur: wit, rood, zwart en grauw.

Elk paard heeft een eigen betekenis.

Samen laten ze zien wat je in de wereld tegenkomt, vroeger en nu. Ze confronteren ons met onze donkere kant. Ze tonen hoe beschadigend wij mensen kunnen zijn.

Het witte paard verwijst naar een volk van boogschutters, de Parten.

Ze hadden precisiebogen. Ze wisten precies hoe ze iemand anders konden raken.

Het witte paard, dat is de mooie, gladde buitenkant, maar tegelijk ook woorden en daden die een ander raken, beschadigen, ontregelen. Dat witte paard kan een politicus zijn, maar ook je collega, je partner. Jij kunt het zijn.

Het rode paard is het bloedvergieten. De oorlogen met al hun slachtoffers

Het zwarte paard is de honger. Het is ook de zwarte markt. Het misbruik dat mensen maken van noodsituaties. Het zijn de woekerprijzen voor medicijnen, voor voedsel en mondkapjes.

Het grauwe paard is de dood. De slachtoffers van oorlogen en pandemieën.

Het is het ongerijmde sterven door ziektes, natuurgeweld of door mensen.

Johannes herkent in de vier paarden zijn eigen tijd.

Die paarden verschijnen steeds weer. Ze draven door elke tijd, ook de onze.

Paarden, strijddieren, laten zien hoe ons leven aangevochten en ontregeld wordt.

Is het dan nooit eens afgelopen met wat die paarden de wereld indragen.

Met oorlog, onvrede, honger, met mensen die beschadigd raken aan elkaar.

Hoe lang moet dat nog duren.

Hoe lang nog, hoort Johannes.

Dat is geen onverschillige vraag. Dat zijn woorden van bewogenheid en geraaktheid.

Dat je niet kunt en wilt wennen aan wat die paarden brengen.

Het is de vraag die ons behoedt voor onverschilligheid.

Voor: *het wordt toch niks meer, het gaat allemaal verkeerd.*

Hoe begrijpelijk kunnen die gedachten niet zijn. Ook voor jou en mij.

Hoe moeilijk kan het zijn om bewogenheid vol te houden.

In zijn droom hoort Johannes de stemmen van voorouders.

Zij zijn het die *Hoe lang nog* blijven roepen.

Het is alsof ze vanuit het verleden Johannes en ons willen helpen bewogen te blijven.

Het is een onbestaanbare en ontroerende gedachte: dat wij op de schouders van de voorouders staan en dat wat zij gezegd en gezongen hebben in ons kan weerklinken.

Op de één of andere manier blijven ze meezingen in ons. Met hun bewogen roepen en vragen, met hun liederen van vertrouwen zijn ze onze supporters vanuit het verleden.

Op de vraag: *Hoe lang nog* horen we geen antwoord. Ook niet vanuit het visioen van Johannes. Hij en wij moeten leven zonder antwoorden, net als onze voorouders dat moesten. Ook de Bijbel is niet het boek met alle antwoorden.

Het laat open wat er zal gebeuren.

Ja, maar het laat ons daarin niet alleen.

Er zijn hulpbronnen.

Voorouders blijven zingen.

En iemand gaat met ons mee.

Iemand?

Als Johannes beelden krijgt van God ziet hij een lam staan.

Geen strijdvaardig paard dat oorlog wil voeren
Geen leeuw, die elk ander dier klein kan krijgen.
Hij ziet een lam met een snee in zijn hals.
Een lam is een offerdier.
In het Oude Testament beschrijven ze een jaarlijks ritueel.
Alles wat verkeerd ging leggen ze op een lam en sturen dat de woestijn in.
Het lam draagt de beschadigingen weg, zodat ze lossen kunnen worden.
Later, bij Jezus, hoor je weer van dat lam:
Hij draagt de last, de beschadigingen, de zonde van de wereld.
Hij ontloopt het niet, hij weet wat het is.
Dat lam is in de geschiedenis soms een dogmatisch dier geworden.
Er is een hele geloofsleer aan opgehangen.
Als je van dat lam en van Jezus een dogma maakt sla je de plank mis.
Jezus hoort niet thuis in geloofssystemen.
Hij hoort thuis in wat wij kunnen ervaren.
Met de snee in zijn hals maakt het lam duidelijk: ik weet wat het is beschadigd te raken.
Of ziek. Of klappen te krijgen.
Ik weet wat het is geen antwoorden op vragen te krijgen.
Jezus is geen goeroe die een mooie leer kwam brengen en het allemaal zo raak wist te zeggen. Hij is
geen verlichte figuur uit een geestelijke wereld.
In dat lam zegt hij ons: in wat moeilijk is ga ik met je mee.
In je vragen ken ik je.
Zo is dat lam een beeld van *Onze hulp*.
Als je rouwt kun je het beste praten met iemand die hetzelfde meemaakte.
Dat voel je meteen, als een ander praat uit ervaring.
Alleen de lijdende God kan je helpen, schreef Dietrich Bonhoeffer in de oorlog.
Zie God maar als iemand die zelf verlies heeft geleden, en weet wat dat is.
Tegen wie je kunt zeggen wat je meemaakt en die het begrijpt.
Dat maakt het lam duidelijk.
Dat maakt ook het zegel duidelijk wat mensen op hun hoofd krijgen.
Wij Nederlanders hebben een traditie van spaar- en voordeelzegels.
Vroeger plakten ze in boekjes. Tegenwoordig gaat dat automatisch:
sparen voor glazen, servies of geld.
In de Bijbel betekent een zegel iets anders. Het is daar een intiem teken.
Je krijgt een zichtbaar, onzichtbaar teken op je hoofd.
Dat zegt: ik ken je. Dat zegel is als een trouwring met een naam erin.
Wij zijn met elkaar verbonden, zegt het.
Dat goddelijke zegel rust ook op jouw voorhoofd.
Dat maakt het getal duidelijk uit het visioen van Johannes.
144.000.
Dat is geen beperkt getal. Geen getal van een select groepje uitverkorenen.
Dat hebben wij er soms van gemaakt.
144.000 staat in de bijbel voor alles en iedereen.
Voor 12 stammen van Israël en dat in het kwadraat en dat keer duizend.
Teveel om op te noemen.
Het visioen van Johannes wil zeggen: maak van God geen krenterige kruidenier.
Elk mens, Jood of niet Jood, gedoopt of ongedoopt, draagt zijn zegel.
Zijn belofte: ik ken je. Ik ben met je.
In al je zekerheden en vertrouwen.
En alle keren dat je bewogen, onrustig vraagt: hoe lang nog.
Amen